

Förslag till reviderad Bryssel I-förordning

Justitiedepartementet

2010-02-11

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 748

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning)

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram ett förslag till revidering av Bryssel I-förordningen, som reglerar domstols behörighet samt erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Förslaget syftar till att underlätta handläggningen av gränsöverskridande tvister och att förbättra den fria rörligheten av domar och andra domstolsavgöranden i EU. I förslaget avskaffas med några undantag det s.k. exekvaturförfarandet, som innebär att verkställighet av ett domstolsavgörande meddelat i en annan medlemsstat måste föregås av ett domstolsbeslut varigenom avgörandet förklaras verkställbart. Förslaget innebär också att förordningens behörighetsbestämmelser utvidgas till att i vissa fall omfatta svarande med hemvist utanför EU. I förslaget finns vidare bestämmelser som syftar till att förstärka effekten av avtal om val av domstol (s.k. prorogationsavtal). Förslaget innehåller också flera bestämmelser som reglerar samordningen av parallella rättegångar samt av parallella rättegångar och skiljeförfaranden som pågår i olika medlemsstater.

1.1 Ärendets bakgrund

Bryssel I-förordningen, som trädde i kraft den 1 mars 2002, är ett av de viktigaste instrumenten inom EU:s civilrättsliga samarbete. Förordningen innehåller regler om vilket lands domstol som ska pröva en gränsöverskridande tvist. Den innehåller också bestämmelser om erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden från andra medlemsstater. Bryssel I-förordningen är tillämplig på privaträttens område. Till detta område hör bl.a. tvister om avtal och skadestånd.

I Stockholmsprogrammet fastslogs att det för att vidareutveckla det europeiska civilrättsliga samarbetet krävs ett undanröjande av kvarvarande hinder för fri rörlighet av rättsliga avgöranden i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande. Det framlagda förslaget är ett led i att efterkomma det Europeiska rådets uppmaning i Stockholmsprogrammet.

Förslaget har föregåtts av ett brett samråd. När Bryssel I-förordningen antogs bestämdes att kommissionen efter viss tid skulle presentera en rapport om tillämpningen av förordningen till rådet, Europaparlamentet och den Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten överlämnades i april 2009. I samband med rapporten tog kommissionen fram en grönbok med förslag om en översyn av förordningen. Grönboken föranledde 130 yttranden från olika intressenter. Rapporten diskuterades under det svenska ordförandeskapet i en rådsarbetsgrupp. Diskussionerna mynnade ut i en lägesrapport från ordförandeskapet till rådet. Översynen av förordningen har dessutom behandlats vid två konferenser och ett expertmöte. En särskilt sammansatt expertgrupp har belyst frågor om samspelet mellan förordningen och skiljeförfaranden. I september förra året antog Europaparlamentet en resolution om tillämpningen och översynen av förordningen.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring

Den som vill ha ett domstolsavgörande verkställt i en annan medlemsstat måste enligt gällande ordning först ansöka om verkställbarhet (exekvatur) i en särskilt utsedd domstol i den medlemsstaten. Prövningen av ansökningen sker enbart på formella grunder. Endast om det i ett senare skede begärs ändring av en meddelad verkställbarhetsförklaring kan en domstol pröva om verkställbarhet ska vägras av andra skäl. Vägransgrunderna är begränsade och den utländska domen kan aldrig omprövas i sak. Vägran ska, enkelt uttryckt, endast ske om verkställbarhet av domen uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den verkställande medlemsstaten (*ordre public*), om domen är en tredskodom och svaranden inte delgetts stämningsansökningen i tid och på lämpligt sätt eller om domen är oförenlig

med en dom som meddelats i den verkställande medlemsstaten eller i ett annat land.

Kommissionen konstaterar i det framlagda förslaget att den nuvarande ordningen med ett särskilt verkställbarhetsförfarande tar tid och medför kostnader. Det är dessutom ovanligt med beslut att domstolsavgörandet inte är verkställbart. Kommissionen föreslår därför att kravet på verkställbarhetsförklaring vid verkställighet av privaträttsliga domar meddelade i annan medlemsstat tas bort. Enligt förslaget ersätts det gällande kravet på verkställbarhet av vissa andra rättssäkerhetsgarantier. En svarande som har fått en tredsdom meddelad mot sig kan enligt förslaget begära en förnyad prövning av domen i den medlemsstat där domstolsavgörandet meddelats om han eller hon inte delgetts stämningsansökningen eller på grund av extraordinära omständigheter varit förhindrad att motsätta sig kravet. Dessutom kan svaranden ansöka i verkställighetsstaten om att verkställighet av domstolsavgörandet ska vägras med hänvisning till att svarandens rätt till en rättvis rättegång har kränkts. Verktällighet av en dom kan även vägras om domen är oförenlig med en dom mellan samma parter som meddelats i den verkställande medlemsstaten eller i ett annat land. Vägran kan däremot inte ske på den grunden att verkställighet av domen uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*).

Avskaffandet av kravet på verkställbarhetsförklaring är inte generellt. Det föreslås att den gällande ordningen med krav på verkställbarhetsförklaring även fortsättningsvis ska tillämpas i fråga om vissa former av grupptalan och domar avseende utomobligatoriskt skadestånd för kränkning av person eller privatliv (bl.a. ärekränkning).

1.2.2 Förordningens funktionssätt i den internationella rättsordningen

Enligt gällande lydelse av Bryssel I-förordningen är utgångspunkten att förordningen är tillämplig när svaranden har hemvist i en medlemsstat i EU. I det framlagda förslaget utvidgas förordningens behörighetsbestämmelser så att talan i vissa fall ska kunna väckas i domstol i EU även när svaranden har hemvist utanför EU. Det skulle innebära t.ex. att en tvist om ett avtal kan väckas vid domstol i den ort där en förpliktelse enligt avtalet skulle uppfyllas oavsett om svaranden har hemvist i eller utanför EU.

Enligt förslaget införs två s.k. subsidiära behörighetsbestämmelser, som endast är tillämpliga om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt förordningens övriga regler. Den ena bestämmelsen innebär att en svarande kan stämmas i domstol på den plats där lös egendom som tillhör honom eller henne befinner sig, förutsatt att egendomens värde inte är oproportionerligt i förhållande till värdet på fordran och att tvisten har tillräcklig anknytning till den medlemsstat där talan väcks. I den andra bestämmelsen anges att en domstol i en medlemsstat är behörig om det inte finns någon annan domstol som kan garantera rätten till en rättvis rättegång och tvisten har tillräcklig anknytning till medlemsstaten i fråga.

Genom förslaget införs också en bestämmelse som tar sikte på parallella domstolsförfaranden om samma sak mellan samma parter som handläggs av domstolar i respektive utanför EU. Bestämmelsen innebär att en domstol i en medlemsstat kan förklara handläggningen av ett mål vilande om talan först väckts i en domstol utanför EU förutsatt att den domstolen förväntas meddela ett avgörande inom rimlig tid och avgörandet kommer att kunna erkännas och verkställas i medlemsstaten.

1.2.3 Avtal om val av domstol

Enligt Bryssel I-förordningen kan parterna under vissa förutsättningar träffa avtal om att en tvist mellan dem ska prövas av domstol i en medlemsstat (s.k. prorogationsavtal). Förslaget innehåller två ändringar som syftar till att förstärka effekterna av sådana avtal.

Bryssel I-förordningen innehåller en allmän bestämmelse om hur domstolar ska agera vid mål i olika domstolar om samma sak och mellan samma parter (s.k. *litis pendens*). Företräde att pröva frågan om vilken domstol som är behörig att ta upp saken till prövning ges till den domstol där talan först väckts. Enligt det framlagda förslaget ges däremot den domstol som valts av parterna i ett prorogationsavtal företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väcktes. Den andra domstolen måste vilandeförklara det mål som handläggs vid domstolen till dess att den valda domstolen prövat sin behörighet. Förslaget innehåller vidare en regel om att vid prövningen av om prorogationsavtalet är giltigt ska domstolslandets lag tillämpas.

1.2.4 Samordning av rättegångar och skiljeförfaranden i medlemsstaterna

Förslaget innehåller en särskild bestämmelse om förhållandet mellan rättegångar och skiljeförfaranden. Av bestämmelsen framgår att en domstol ska vilandeförklara ett mål när invändning har gjorts mot domstolens behörighet med hänvisning till att det föreligger ett skiljeavtal mellan parterna och ett skiljeförfarande har inletts eller en rättegång i anledning av skiljeavtalet har inletts i den medlemsstat där skiljeförfarandet ska avgöras.

1.2.5 Samordning av rättegångar i medlemsstaterna

Som anges i avsnitt 1.2.3 ger Bryssel I-förordningen vid parallella rättegångar (*litis pendens*) den domstol där talan först väcktes företräde att pröva behörighetsfrågan. I förslaget kompletteras den bestämmelsen med en tidsfrist om sex månader inom vilken domstolen ska pröva sin behörighet. Förslaget underlättar vidare att talan väcks mot flera svarande vid domstol där någon av svarande har hemvist genom att avskaffa kravet på en sådan handläggning ska vara möjlig enligt nationell rätt.

Förslaget innehåller vidare bestämmelser om fri rörlighet för tidsbegränsade (interimistiska) åtgärder som har beviljats av en domstol som har behörighet

att pröva målet i sak. Om en tvist avseende huvudsaken är inledd i en domstol och en ansökan om en interimistisk åtgärd ges in till en annan domstol, ska de två domstolarna, enligt förslaget, samarbeta för att säkerställa en lämplig samordning mellan prövningen i sak och interimistiska åtgärder.

1.2.6 Andra förändringar

Ett antal ändringar som syftar till att förbättra behörighetsreglernas praktiska funktion införs genom förslaget. I en bestämmelse föreskrivs att domstolen på den plats där lös egendom finns ska vara behörig att pröva tvister om sak- eller äganderättsanspråk avseende denna egendom. Dessutom innebär förslaget att en arbetstagare ska kunna väcka talan mot flera arbetsgivare med säte i olika medlemsstater. Vidare införs en möjlighet att ingå avtal om val av domstol för prövning av tvister rörande kommersiella hyresavtal. Slutligen föreslås att det ska vara obligatoriskt att informera svaranden om de rättsliga konsekvenserna av att inte bestrida domstolens behörighet.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Bryssel I-förordningen är direkt tillämplig i Sverige. Ändringar i förordningen påverkar därmed svensk rätt.

1.3.1 Avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring

Enligt bilagorna II och III till Bryssel I-förordningen ska ansökningar om verkställbarhet och ändring av ett beslut om verkställbarhet ges in till Svea hovrätt. Ett avskaffande av det generella kravet på verkställbarhetsförklaring skulle innebära att Svea hovrätt i framtiden endast i mycket begränsad utsträckning skulle pröva ansökningar om verkställbarhet. Enligt förslaget kan en svarande som har fått en tredsakodad meddelad mot sig under vissa omständigheter begära en förnyad prövning av domen. Det är inte i alla delar klart hur den förnyade prövning som föreslås förhåller sig till de rättsmedel som finns i Sverige. En behörig domstol måste också utses för prövning av ansökningar om att verkställighet av avgörandet ska vägras.

Enligt förslaget ska kravet på verkställbarhetsförklaring även fortsättningsvis gälla för vissa former av grupptalan och domar avseende skadestånd för kränkningar av person eller privatliv (bl.a. ärekränkning). Det är tveksamt om detta undantag skapar ett tillräckligt skydd för den svenska tryck- och yttrandefrihetsregleringen.

1.3.2 Förordningens funktionssätt i den internationella rättsordningen

Förslaget innebär att talan i vissa fall kan väckas vid domstol i EU när svaranden har hemvist i tredje land. Denna fråga regleras inte av den

gällande Bryssel I-förordningen. Frågan regleras därmed av nationell svensk rätt. I den nationella rätten saknas generella regler om domsrätt i lag. Vägledning brukar därför främst sökas i rättegångsbalkens bestämmelser om behörig domstol.

En svarande med hemvist utanför Sverige kan i vissa fall tvingas att processa här genom en analog tillämpning av bestämmelserna om allmänt förmögenhetsforum (10 kap. 3 § första stycket första meningen rättegångsbalken [RB]). Enligt bestämmelsen får den som inte har känt hemvist i Sverige i tvist rörande betalningsskyldighet sökas där hans eller hennes egendom finns. Av bilaga I till Bryssel I-förordningen följer dock att bestämmelsen inte får tillämpas mot en svarande med hemvist i EU. I 10 kap. 3 § första stycket andra meningen RB anges att den som inte har känt hemvist i Sverige i tvist som rör lös egendom får stämmas där egendomen finns. Av reglerna om kontraktsforum i 10 kap. 4 § RB framgår bl.a. att om någon som inte har känt hemvist i Sverige har ingått förbindelse här i landet får han eller hon, om tvist uppstår om förbindelsen, stämmas in vid domstolen i den ort där förbindelsen ingicks. En annan bestämmelse som kan tillämpas analogt för att bestämma domsrätt är bestämmelsen om s.k. deliktforum i 10 kap. 8 § RB. Av bestämmelsen följer att en skadeståndstalan får väckas i Sverige om den skadegörande handlingen företagits här i landet eller skadan uppkommit här. Vidare kan domsrätt grundas på bestämmelsen i 10 kap. 1 § femte stycket RB om s.k. vagabondforum, dvs. att den som saknar känt hemvist men uppehåller sig här i landet kan sökas där han eller hon uppehåller sig. Det finns ytterligare bestämmelser i rättegångsbalken och speciallagstiftning som direkt eller indirekt kan grunda domsrätt. Andra bestämmelser rörande domstols behörighet, bl.a. gemensamt forum för flera svarande (s.k. sammanhangsforum enligt 10 kap. 14 § RB), forum i vissa konsumenttvister (10 kap. 8 a § RB) och forum i vissa arbetstvister enligt 2 kap. 2 § tredje stycket lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister, har dock generellt inte ansetts kunna grunda domsrätt.

Flera medlemsstater har för närvarande nationella domsrättsregler som ger en långtgående behörighet för de nationella domstolarna att ta upp en talan mot en svarande med hemvist utanför EU till prövning. Som redovisats nyss gäller det även Sverige. En gemensam reglering innebär därför inte att domsrätten i förhållande till tredje land i alla avseenden skulle bli mer omfattande än vad som nu gäller enligt nationell svensk rätt. Förslagets effekt på nationella svenska domsrättsregler måste analyseras ytterligare. Det står dock klart att en tillämpning av förordningens behörighetsbestämmelser även på svarande med hemvist utanför EU innebär en utvidgning av domsrätten gällande försäkrings- och konsumenttvister samt tvister om anställningsavtal. Det kan också konstateras att det inte heller i nationell svensk rätt finns någon domsrättsregel motsvarande den föreslagna bestämmelsen som under vissa förutsättningar möjliggör en domstolsprövning om det inte finns någon annan domstol som kan tillgodose rätten till en rättvis rättegång.

Som redovisas i avsnitt 1.2.3 ger Bryssel I-förordningen vid parallella rättegångar (litis pendens) den domstol där talan först väcktes företräde att pröva behörighetsfrågan. Enligt förslaget ges däremot den domstol som valts av parterna i ett prorogationsavtal företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väcktes. Förslaget förstärker effekterna av prorogationsavtal och minskar risken för att talan väcks i förhållande syfte vid en domstol som inte är behörig.

Enligt Bryssel I-förordningen kan parterna under vissa förutsättningar träffa avtal om att en tvist mellan dem ska prövas av domstol i en medlemsstat. Förordningen innehåller däremot ingen bestämmelse om vilken lag som ska tillämpas i fråga om ett sådant avtals giltighet. Enligt nationell svensk rätt förutsätts en prövning av avtalets giltighet kunna ske med tillämpning av domstolslandets lag (lex fori) eller den lag som ska tillämpas på avtalet i stort (avtalsstatutet). I det framlagda förslaget föreskrivs att vid prövningen av avtalet ska domstolslandets lag tillämpas. Förslaget innebär alltså att det blir tydligare vilket lands lag som ska tillämpas.

1.3.4 Samordning av rättegångar och skiljeförfaranden i medlemsstaterna

Enligt Bryssel I-förordningen är skiljeförfaranden undantagna från förordningens tillämpningsområde. Däremot finns det nationella bestämmelser som tar sikte på bl.a. samordningen av rättegångar och skiljeförfaranden. Av 32 kap. 5 § RB framgår att om det för prövningen av ett mål är av synnerlig vikt att fråga, som är föremål för annan rättegång eller behandling i annat sammanhang först avgörs, får rätten vilandeförklara målet. En domstol kan därmed enligt gällande ordning vilandeförklara ett mål med hänvisning till att frågan om domstol eller skiljenämnd är behörig att pröva tvisten behandlas i ett skiljeförfarande. I förslaget åläggs domstolen att vilandeförklara målet. I förhållande till den svenska regleringen innebär förslaget därmed att möjligheterna till parallell prövning i domstol och skiljeförfarande minskas.

1.3.5 Samordningen av rättegångar i medlemsstaterna

Enligt Bryssel I-förordningen ska, om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, den domstol där talan först väckts pröva behörighetsfrågan. Enligt förslaget kompletteras den bestämmelsen med en tidsfrist inom vilken domstolen ska pröva sin behörighet. Någon motsvarande tidsfrist för prövningen av behörighetsfrågan finns inte i svensk rätt.

Enligt Bryssel I-förordningen kan en domstol som är behörig i ett mål i vissa fall bli behörig att till prövning ta upp även ett annat mål, som annars inte omfattas av dess behörighet, på grund av att det finns ett samband mellan de båda målen. En förutsättning är, om svaranden inte har hemvist i en

medlemsstat, att domstolen är behörig enligt nationell rätt. I svensk rätt finns, som nämns i avsnitt 1.3.2, bestämmelsen i 10 kap. 14 § RB avseende gemensamt forum för flera svarande. Bestämmelsen tillämpas dock endast undantagsvis analogt i fråga om domsrätt. Möjligheterna för svensk domstol att tillämpa den aktuella behörighetsregeln i förordningen har därmed varit mycket begränsad. Genom förslaget att göra bestämmelsens tillämplighet oberoende av nationell rätt kommer möjligheterna att tillämpa bestämmelsen i svensk domstol att bli större.

Enligt nuvarande ordning är möjligheterna att få tidsbegränsade (interimistiska) åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder såsom kvarstad, förklarade verkställbara i annan medlemsstat små. I rättspraxis har nämligen beslut som meddelats utan att motparten hörts inte ansetts kunna förklaras verkställbara enligt förordningen. En nyordning enligt förslaget är att beslut som fattats av en domstol som är behörig att pröva målet i sak under vissa förutsättningar kan förklaras verkställbara i en annan medlemsstat trots att motparten inte har beretts tillfälle att yttra sig.

1.3.6 Andra förändringar

Genom förslaget införs en särskild regel som ger domstolen i den ort där egendom befinner sig behörighet att pröva en tvist om sak- eller äganderätt avseende lös egendom. En liknande bestämmelse finns i nationell svensk rätt i 10 kap. 3 § första stycket andra meningen RB, som behandlas i avsnitt 1.2.2. Enligt denna får den som inte har känt hemvist i Sverige i tvist som rör lös egendom stämmas där egendomen finns. Förslaget ligger alltså i linje med vad som gäller enligt nationella svenska domsrättsregler.

I förslaget introduceras en möjlighet för anställda att vid tvister om anställningsavtal väcka talan mot flera svarande vid samma domstol. En liknande möjlighet för en arbetstagare att föra talan mot flera svarande finns i nationell svensk rätt (5 kap. 3 § lagen [1974:371] om rättegången i arbetstvister och 10 kap. 14 § RB). Med hänsyn till de begränsningar som finns gällande domsrätt vid tillämpningen av dessa bestämmelser torde dock talan mot svaranden med hemvist eller säte utanför Sverige endast i undantagsfall kunna inledas här. Förslaget innebär därmed större möjligheter att väcka talan mot flera svarande vid samma domstol än vad som gäller enligt nuvarande ordning.

Av Bryssel I-förordningen framgår att avtal om val av domstol är utan verkan om de strider mot förordningens tvingande regler om exklusiv behörighet. Till sådana tvingande regler hör bl.a. regler om nyttjanderätt till fast egendom. Förslaget innebär att ett undantag görs från denna ordning. Enligt förslaget ska det vara möjligt att med giltig verkan träffa avtal om val av domstol i kommersiella hyresavtal.

Enligt förslaget görs det obligatoriskt att informera svaranden om de rättsliga konsekvenserna av att inte bestrida domstolens behörighet. Någon sådan allmän skyldighet att informera svaranden finns inte i svensk rätt. Förslaget

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen bedömer att förslaget har en betydande potential att verka besparande. I den sammanfattande konsekvensanalys som har gjorts av förslaget, SEK(2010)1548, redovisas att kostnaderna för privatpersoner och företag i EU för verkställbarhetsförfarandet uppgår till 48 miljoner euro per år. Den större delen av dessa kostnader bedöms kunna sparas vid ett avskaffande av kravet på verkställbarhet. Vissa begränsade kostnader uppstår för medlemsstaterna avseende utbildning i det nya förfarandet.

Kommissionen menar att förslaget att förordningens behörighetsbestämmelser ska utvidgas till att i vissa fall omfatta svarande från tredje land kommer att innebära lägre rättegångskostnader, eftersom det är enklare och billigare att slita en tvist i domstol i EU än i domstol i ett land utanför EU. En harmonisering av bestämmelserna medför, enligt kommissionens bedömning, också en ökad förutsebarhet och därmed en kostnadsbesparing för europeiska företag.

Förslaget att den domstol som har valts av parterna ska ha företräde att pröva behörighetsfrågan i förhållande till andra domstolar skulle, enligt kommissionen, om det genomförs minska de kostnader som för närvarande kan uppstå genom att en part försöker förhåla prövningen genom att avsiktligt väcka talan vid fel domstol. Kommissionen pekar på att en nackdel med förslaget är att en onödig försening i något fall kan uppstå om den valda domstolen finner att den inte är behörig att pröva målet. Förslaget att begränsa möjligheterna till en parallell prövning av behörighetsfrågan i domstol och skiljenämnd bedöms, enligt konsekvensanalysen, minska risken för rättegångsmissbruk och de kostnader som det medför.

Regeringen instämmer i kommissionens slutsats att förslaget har positiva samhällsekonomiska konsekvenser. En utvidgning av möjligheterna att väcka talan mot svarande som har hemvist utanför EU får dock antas öka kostnaderna för rättegångar i EU. Eventuella ekonomiska konsekvenser till följd av förslaget bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar såväl nationellt som på EU-budgeten.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen instämmer i förslagets övergripande målsättning att handläggningen av gränsöverskridande tvister och att den fria rörligheten gällande domar i EU bör förbättras. Regeringen välkomnar ett avskaffande

av kravet på verkställbarhetsförklaring. Det är dock viktigt att kravet på verkställbarhet ersätts av andra rättssäkerhetsgarantier. Det är också viktigt att ändringarna i förordningen inte försvårar möjligheterna att upprätthålla de skilda lösningar för regleringen av tryck- och yttrandefriheten som finns i medlemsstaterna.

Genom den enhetliga reglering av domsrätten, som en utvidgning av förordningens behörighetsbestämmelser innebär, ökar tveklöst förutsebarheten för privatpersoner och företag. Förslaget reser dock ett antal frågor som kräver ytterligare analys.

Regeringen är positiv till att förstärka effekten av avtal om val av domstol och att förbättra samordningen såväl av rättegångar som av rättegångar och skiljeförfaranden som pågår i olika medlemsstater. Förslagen rymmer emellertid flera komplicerade frågeställningar som kommer att kräva närmare granskning och överväganden.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Att avskaffa kravet på verkställbarhetsförklaring har varit ett mål inom det civilrättsliga samarbetet i EU under lång tid. Ett flertal medlemsstater kan därför förväntas stödja denna inriktning förutsatt att kravet på verkställbarhetsförklaring ersätts av andra rättssäkerhetsgarantier.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet har i en resolution om tillämpningen och översynen av förordningen varit positivt till att avskaffa kravet på verkställbarhetsförklaring.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Regeringen har berett en bred krets av intressenter tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Svarstiden gick ut den 29 januari 2011 och svaren ska nu analyseras.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har som rättslig grund angett artikel 81(2) i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som behandlar förutsättningarna för rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder.

Förordningen ska antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt på förslag av

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anger som stöd för att subsidiaritetsprincipen är uppfylld att ett avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring endast kan komma till stånd genom att en ändring sker av de bestämmelser i förordningen som reglerar förfarandet. Detsamma gäller förändringar av gällande bestämmelser i förordningen om domstols behörighet och en samordning av förfaranden som pågår i skilda medlemsstater. Vad avser den föreslagna harmoniseringen av reglerna om domstols behörighet i tvister där svaranden har hemvist utanför EU bedömer kommissionen att EU-lagstiftning behövs för att utjämna de nationella skillnader som finns och som skapar olika marknadsförutsättningar för olika företag. Kommissionen framhåller vidare att EU-lagstiftning krävs för att samordna ett skiljeförfarande i en medlemsstat och ett domstolsförfarande i en annan medlemsstat.

Vidare anför kommissionen att den konsekvensanalys som har gjorts belägger att förslaget har en stor besparingspotential och kan leda till ett förbättrat förtroende för den inre marknaden med ökad ekonomisk aktivitet som följd. Kommissionen bedömer att förslaget inte går utöver vad som krävs för att ta itu med de konstaterade problemen och att det därför är förenligt med proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förhandlingar i rådsarbetsgrupp rörande förslaget inleddes den 2-3 februari i år. Förslaget är prioriterat av det ungerska ordförandeskapet.

4.2 Fackuttryck/termer

-